

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ความพึงพอใจการใช้ยาสมุนไพรไทยชิงในผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้องของแผนกแพทย์แผนไทย
 โรงพยาบาลมโนรมย์

Satisfaction with the Use of *Zingiber officinale Roscoe* Thai Herbal Medicine in Patients
 with Dyspepsia in Department of Traditional Thai Medicine, Manorom Hospital

¹ นวลนภา เอื้อจิตต์ E-mail : Nuannapa_ves@hotmail.com

² แพรพลอย ฉัตรชัยนพคุณ E-mail : Bow_3463@hotmail.com

³ ผศ.ดร.ศุภะลักษณ์ พิภพคำ E-mail: supaluk.fu@ssru.ac.th 02-160-1174 ต่อ 33
¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาแพทย์แผนไทยประยุกต์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
² แพทย์แผนไทย โรงพยาบาลมโนรมย์
³ อาจารย์ประจำหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความพึงพอใจจากการใช้ยาสมุนไพรไทยชิงในผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้อง ของแผนกแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลมโนรมย์เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา(Observational Descriptive Studies) ใช้แบบสอบถาม เพื่อประเมินความพึงพอใจของการใช้ยาสมุนไพรไทยชิงในผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้องของแผนกแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลมโนรมย์ กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้องจำนวน 30 คน เครื่องมือในงานวิจัยจากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มี 1 ชุด คือแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นการใช้สมุนไพรไทยชิงในผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้อง ของแผนกแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลมโนรมย์โดยการเก็บข้อมูล คือการบันทึกข้อมูลความพึงพอใจการใช้ยาสมุนไพรไทยชิงในผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้อง วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการวิจัยพบว่าภาพรวมความพึงพอใจต่อการใช้ยาแคปซูลชิงในผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้อง ของแผนกแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลมโนรมย์อยู่ในระดับมาก และมีข้อเสนอแนะยาแคปซูลชิงมีกลิ่นสมุนไพรเวลา กลิ่นควรพัฒนารูปแบบเพื่อให้ง่ายต่อการรับประทานมากขึ้น

คำสำคัญ ความคิดเห็น/ อาการท้องอืดแน่นท้อง/ ยาแคปซูลชิง

Abstract

This papers aims to study the satisfaction with the use of *Zingiber officinale Roscoe* Thai herbal medicine in patients with Dyspepsia in Department of Thai Traditional Medicine, Manorom Hospital. This study was an observational descriptive study. A questionnaire was used as a research instrument to measure the satisfaction. The sample of this study was 30

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

patients with dyspepsia. Based on the study of the research instrument was the questionnaire on the opinions on the use of herbal medicine in patients. Data were collected by recording information and analyzed using statistics, percentage, mean, and standard deviation. The results showed that overall satisfaction with the use of *Zingiber officinale Roscoe* capsule was at a high level. The suggestions included that smell was characterized by herbal scent. Therefore, a simple form of medicine should be developed for easy consumption.

Keywords Opinion/ Dyspepsia/ *Zingiber officinale Roscoe* capsule pills

บทนำ

กลุ่มอาการไม่สบายท้องหรือท้องอืดหรืออาหารไม่ย่อย (dyspepsia) เป็นกลุ่มอาการที่พบบ่อยที่สุดในโรคระบบทางเดินอาหารและเป็นปัญหาสุขภาพทั่วโลก โดยแต่ละปีมีประชากรโลกพบว่ามีอาการของกลุ่มอาการไม่สบายท้องหรือท้องอืดหรืออาหารไม่ย่อย ที่ยังไม่ได้ค้นหาสาเหตุ ร้อยละ 7-45 ในประเทศไทยพบความชุกของกลุ่มอาการไม่สบายท้อง ท้องอืดหรืออาหารไม่ย่อย มากกว่าร้อยละ 50

อาการท้องอืด(dyspepsia) เกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุด้วยกัน ทั้งจากยา อาหารบางอย่าง โรคในระบบทางเดินอาหาร และโรคระบบอื่นๆของร่างกาย ประมาณ 20 - 40% ของประชากร สามารถมีอาการของท้องอืดเฟอ ได้เป็นครั้งคราวในเวลา 1 ปี ในต่างประเทศผู้ป่วย ท้องอืด (dyspepsia)สามารถตรวจพบสาเหตุของอาการ (organic cause) ได้ แต่มากกว่าครึ่งของผู้ป่วยจะหาสาเหตุของอาการไม่พบ ซึ่งเรามักเรียกผู้ป่วยในกลุ่มนี้ว่า Functional dyspepsia อาการท้องอืดเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ป่วยมาพบแพทย์ประมาณ 7% ของผู้ป่วยทั้งหมด และคิดเป็น 50% ของผู้ป่วยมาพบแพทย์ด้วยอาการของระบบทางเดินอาหารในเวชปฏิบัติทั่วไป มักมีอาการเป็นๆ หายๆ เรื้อรัง อาการท้องอืดเฟอ สามารถทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยแย่ลง ต้องหยุดงาน หรือประสิทธิภาพในการทำงานแย่ลง ส่งผลให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจเป็นจำนวนไม่น้อยในแต่ละปี (วโรชา มหาชัย, 2545) หมายถึง กลุ่มอาการของระบบทางเดินอาหารส่วนบน ซึ่งมีลักษณะอาการที่สำคัญคือมีอาการปวด หรืออืดอึดไม่สบายท้องที่บริเวณกลางท้องส่วนบน โดยอาการมักจะสัมพันธ์กับอาการอื่นๆ ของทางเดินอาหารส่วนบน เช่น อาการแน่นท้อง อิ่มง่ายกว่าปกติ อืดท้อง มีลมในท้อง เรอบ่อย เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน ดังนั้น จึงไม่ใช่โรคแต่เป็นกลุ่มอาการที่สามารถเกิดจากสาเหตุได้หลายอย่าง เช่น แผลในกระเพาะอาหาร กรดไหลย้อน หลอดอาหารอักเสบ มะเร็งทางเดินอาหาร

อาการปวดท้องหรือไม่สบายท้องที่ยังไม่ได้รับการตรวจเพิ่มเติมเพื่อหาสาเหตุของอาการ (Uninvestigated Dyspepsia) โดยต้องได้รับการซักประวัติเพื่อระบุสาเหตุที่รักษาได้ เช่น ยาบางชนิดและการปฏิบัติตัวในชีวิตประจำวันที่ไม่เหมาะสมดังกล่าวข้างต้นออกไปแล้ว หากผู้ป่วยได้รับการตรวจเพิ่มเติมและพบความผิดปกติทางกายภาพที่เป็นสาเหตุของอาการท้องอืด (Dyspepsia) จะเรียกภาวะนี้ว่า “Secondary Dyspepsia” การศึกษาทางคลินิกเกี่ยวกับการรักษาอาการท้องอืดเฟอ จุกเสียดแน่น (Dyspepsia) พบว่ายิ่งประสิทธิผลดีในการรักษาอาการดังกล่าว ในแง่ของความปลอดภัยจึงเป็นยาที่จัดว่ามีความปลอดภัยสูง

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้ยาสมุนไพรไทยเชิงในผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้องของผู้ป่วยแผนกแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลมโนรมย์

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร

ประชากร

ผู้ป่วยที่มีอาการปวดท้องหรือไม่สบายท้องที่ยังไม่ได้รับการตรวจเพิ่มเติมเพื่อหาสาเหตุ ของโรงพยาบาลมโนรมย์ เฉลี่ยประมาณ 30 คนต่อเดือน (ข้อมูลเดือนมกราคม – ธันวาคม พ.ศ. 2563)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืด (dyspepsia) ระดับน้อยถึงปานกลาง ที่ยังไม่ได้รับการสืบค้นหาสาเหตุมาก่อน (uninvestigated dyspepsia) ของโรงพยาบาลมโนรมย์ ที่มารับยาสมุนไพรแผนกแพทย์แผนไทย และผ่านการประเมินอาการโดยแบบประเมิน severity of dyspepsia assessment (soda) อาสาสมัครเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวใช้การสุ่มโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) เป็นการเลือกตามที่มีผู้ป่วย หรือได้รับความร่วมมือ

2. ขอบเขตตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Observational Descriptive Studies) ไม่มีกลุ่มควบคุม หรือกลุ่มเปรียบเทียบ เป็นการใช้แบบสอบถาม เพื่อประเมินผลความพึงพอใจของการใช้ยาแคปซูลเชิงในผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้อง ของแผนกแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลมโนรมย์ ซึ่งได้กำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

3. ขอบเขตเวลา

ตั้งแต่ วันที่ 1 ถึง 31 เดือน มกราคม พ.ศ. 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Observational Descriptive Studies) ไม่มีกลุ่มควบคุม หรือกลุ่มเปรียบเทียบ เป็นการใช้แบบสอบถาม เพื่อประเมินความพึงพอใจการใช้ยาสมุนไพรไทยเชิงในผู้ป่วยที่มีอาการ Uninvestigated Dyspepsia ของโรงพยาบาลมโนรมย์ ซึ่งได้กำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล รายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืด แน่นท้อง ของโรงพยาบาลมโนรมย์ที่มารับยาสมุนไพรแผนกแพทย์แผนไทย และผ่านการประเมินอาการโดยแบบประเมิน Severity Of Dyspepsia Assessment (SODA) อาสาสมัครเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวใช้การสุ่มโดยบังเอิญ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

(Accidental Sampling) เป็นการเลือกตามที่มีผู้ป่วย หรือได้รับความร่วมมือเข้าร่วมโครงการทั้งหมดภายในระยะเวลาที่กำหนด

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการ (Inclusion Criteria)

1. เพศหญิงหรือชาย อายุไม่น้อยกว่า 18 ปี
2. ผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้องและเคยได้รับยาแคปซูลซิงเพื่อบรรเทาอาการท้องอืดแน่นท้อง
3. เคยได้รับการรักษาอาการท้องอืดแน่นท้องด้วยการรับประทานยาแคปซูลซิงเพื่อบรรเทาอาการท้องอืดแน่นท้อง เพียงตำรับเดียว และไม่ได้ทานยาตัวอื่นควบคู่
4. อ่านเขียนภาษาไทยได้
5. ยอมรับเข้าร่วมงานวิจัย

เกณฑ์การคัดกรองอาสาสมัครออกจากโครงการวิจัย (exclusion criteria)

1. ผู้ป่วยแพ้ซิง
2. อายุต่ำกว่า 18ปี
3. ผู้ที่ตั้งครรภ์ วางแผนว่าจะตั้งครรภ์ และ/หรือ อยู่ในระหว่างให้นมบุตร
4. ผู้ที่ท่อน้ำดีอุดตัน และ/หรือ ผู้ป่วยนิ่วในถุงน้ำดี
5. กำลังรับประทานยากลุ่ม NSAIDS อยู่
6. ผู้ที่มีลักษณะอาการเตือนว่าอาจเกิดโรครายแรง (Alarm Features)
7. มีไข้ อุณหภูมิ มากกว่า 37.3 องศาเซลเซียส
8. สูบบุหรี่ และ/หรือ ดื่มเหล้า เปนประจำ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นการใช้ยาแคปซูลซิงในผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้อง ของแผนกแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลมโนรมย์

ส่วนที่ 1 แบบคัดกรองการรักษาและข้อมูลประวัติผู้ป่วย ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ การศึกษา

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการใช้ยาแคปซูลซิง แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ส่วนที่ 2.1 ความพึงพอใจต่อการรับรู้อาการที่ส่งผลต่อสุขภาพ (perception)

ส่วนที่ 2.2 ความพึงพอใจต่อการใช้ยาแคปซูลซิง (gratification)

ส่วนที่ 2.3 ความพึงพอใจต่อลักษณะและวิธีการใช้ยาแคปซูลซิง

เกณฑ์การให้คะแนนในแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามชนิดประเมินค่า (Rating scale)

ประเมินค่า 5 ระดับ เกณฑ์การตอบมี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายถึง พึงพอใจมาก
- 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

广西中医药大学
GUANGXI UNIVERSITY OF CHINESE MEDICINE

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

1 หมายถึง ฟังพอใจน้อยที่สุด

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อผู้ป่วยที่มาใช้บริการแพทย์แผนไทย และผ่านการประเมินอาการโดยแบบประเมิน Severity Of Dyspepsia Assessment (SODA)

2. ดำเนินการศึกษางานวิจัยและเตรียมข้อมูลสำหรับการทำโครงการศึกษาวิจัย

3. คัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4. ชี้แจงและขอความยินยอมจากอาสาสมัคร

5. เมื่ออาสาสมัครยินยอมเข้าร่วมโครงการ ให้อาสาสมัครทำแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นการใช้ยาแคปซูลซิงในผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้อง ของแผนกแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลมโนรมย์

6. เก็บรวบรวมข้อมูล

7. วิเคราะห์ข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล และการใช้สถิติการวิจัย ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของแบบสอบถามเป็นการบรรณาธิการข้อมูล (data editing) และดำเนินการทางสถิติและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาค่าร้อยละ (Percentage)

2. หาค่าเฉลี่ย (Mean)

3. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้องและได้รับยาแคปซูลซิงที่มีอาการท้องอืดแน่นท้องของแผนกแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลมโนรมย์ จำนวน 30 คน โดยใช้"แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นการใช้ยาแคปซูลซิงในผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้อง ของ โรงพยาบาลมโนรมย์" มีผลการศึกษาดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบคัดกรองการรักษาและข้อมูลประวัติผู้ป่วย ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ การศึกษา

1.ด้านเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 18 คน คิดเป็น ร้อยละ 60.00 และเพศชาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

2.ด้านอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาช่วงอายุ 51 - 60 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 อายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 และช่วงอายุ 31- 40 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ตามลำดับ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14

"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"

วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

3.ด้านอาชีพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 รองลงมาอาชีพรับจ้างจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 อาชีพข้าราชการและอาชีพอื่น ๆ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และอาชีพค้าขายจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ

4.ด้านระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ระดับปริญญาตรี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ตามลำดับ

5.ท่านเคยได้รับยาสมุนไพรจากโรงพยาบาลมโนรมย์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้รับยาสมุนไพรจากโรงพยาบาลมโนรมย์ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 100

6.ท่านเคยใช้ยาสมุนไพรด้วยตนเอง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยใช้ยาสมุนไพรด้วยตนเองจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67 และไม่เคยใช้ยาสมุนไพรด้วยตนเอง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 ตามลำดับ

7.ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับยาสมุนไพรจากที่ใดบ้าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับยาสมุนไพรจากแพทย์แผนไทยจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 และได้รับความรู้เกี่ยวกับยาสมุนไพรจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 ตามลำดับ

8.บุคคลที่ท่านมีความเชื่อถือกับการใช้ยาสมุนไพร พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อถือกับการใช้ยาสมุนไพรกับแพทย์แผนไทยจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 และมีความเชื่อถือกับการใช้ยาสมุนไพรกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ตามลำดับ

9.ภาพรวมด้านการรับรู้อาการที่ส่งผลต่อคุณภาพ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.37) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อาการแน่นท้องหลังรับประทานอาหารลดอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.53) รองลงมามีอาการเรอหรือผายลม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.50) ไม่มีอาการคลื่นไส้อาเจียนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.47) ไม่ทำให้ง่วงนอนและนอนหลับได้ปกติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.30) ใช้ชีวิตประจำวันได้สะดวกสบายอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.27) แสบร้อนท้องบริเวณใต้ลิ้นปี่ลดลงอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.23) ตามลำดับ

10.ภาพรวมด้านความพึงพอใจต่อการใช้ยาสมุนไพรจีน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.24) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า สามารถเทียบเคียงได้กับยาแผนปัจจุบัน มีผลดีต่อสุขภาพและต้องการใช้นี้เมื่อมีอาการท้องอืด แน่นท้อง แสบท้องอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.21) รองลงมามีความพึงพอใจในสรรพคุณยาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.19) ต้องการใช้อย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14) และเพื่อส่งเสริมสมุนไพรไทย เพราะเป็นภูมิปัญญาไทยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.11) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการใช้ยาแคปซูลจีนแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ส่วนที่ 2.1 ความพึงพอใจต่อการรับรู้อาการที่ส่งผลต่อสุขภาพ (perception)

พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อาการอึดอัดแน่นท้องไม่สบายท้องลดลง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) รองลงมา อาการปวดจุกแน่นที่ใต้ลิ้นปี่ลดลง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$) รองลงมา เรอบ่อยขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.66$) รองลงมาอาการพะอืดพะอมคลื่นไส้ลดลง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.63$) และ ผายลมบ่อยขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$) ตามลำดับ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ส่วนที่ 2.2 ความพึงพอใจต่อการใช้ยาแคปซูลซิง(gratification)

พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.41$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ชอบยานี้เพราะเป็นภูมิปัญญาของไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมา ชอบยานี้เพราะส่งเสริมการใช้สมุนไพรไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) รองลงมา มีความพึงพอใจในสรรพคุณของยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.2$) รองลงมา ต้องการใช้นี้เมื่อมีอาการท้องอืดแน่นท้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.16$) และ ต้องการใช้นี้เพราะเทียบเคียงได้กับยาแผนปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 2.3 ความพึงพอใจต่อลักษณะและวิธีการใช้ยาแคปซูลซิง

พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าขนาดของเม็ดยามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.5$) รองลงมาลักษณะของเม็ดยาที่มีความเหมาะสม สามารถกลืนยาได้ง่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46$) รองลงมา ขนาดที่รับประทานแต่ละครั้งมีความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) และ แผงบรรจุยาที่น่าเชื่อถือ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้ยาแคปซูลซิงในผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืดแน่นท้อง ของโรงพยาบาลมโนรมย์ ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาไว้ดังนี้ จำนวน 30 คนพบว่าข้อมูลพื้นฐานของผู้ป่วยส่วนใหญ่ที่มารับบริการ จะเป็นเพศหญิง ช่วงอายุ 41 – 50 เป็นส่วนใหญ่ มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี อาชีพเกษตรกร ผู้ป่วยส่วนใหญ่เคยได้รับการสั่งจ่ายยาสมุนไพรจากโรงพยาบาลและเคยได้รับการสั่งจ่ายยาสมุนไพรนานมากกว่า 1 เดือนมาแล้ว ผู้ป่วยส่วนใหญ่เคยใช้ยาสมุนไพรด้วยตนเองโดยได้รับความรู้เกี่ยวกับยาสมุนไพรจากแพทย์แผนไทยกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมากที่สุด ผู้ป่วยทุกคนมีความเชื่อถือกับการใช้ยาสมุนไพรจากแพทย์แผนไทยกับเจ้าหน้าที่บุคลากรทางด้านสาธารณสุข จากการศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้ยาแคปซูลซิงโดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านพบว่าภาพรวมความพึงพอใจในการยาแคปซูลซิงอยู่ในระดับมากแบ่งเป็นด้านต่างๆ ด้านความพึงพอใจจากการใช้ยาและด้านการรับรู้ที่ส่งผลต่อสุขภาพของยาแคปซูลซิงอยู่ในระดับมากทั้งคู่ แต่ด้านลักษณะและวิธีการใช้ยาแคปซูลซิงอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

1. ความพึงพอใจต่อการรับรู้อาการที่ส่งผลต่อสุขภาพ พบว่า อาการอืดแน่นท้อง ไม่สบายท้อง ลดลงอาการปวดจุกแน่นที่ได้ลิ้นปี่ลดลงอยู่ในระดับมากทั้งคู่ อาการเรอบ่อยขึ้น อาการพะอืดพะอมคลื่นไส้ลดลง และ ผายลมบ่อยขึ้น อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความพึงพอใจต่อการใช้ยาแคปซูลซิงพบว่า ชอบยานี้เพราะเป็นภูมิปัญญาของไทย ชอบยานี้เพราะส่งเสริมการใช้สมุนไพรไทย มีความพึงพอใจในสรรพคุณของยา ต้องการใช้นี้เมื่อมีอาการท้องอืดแน่นท้อง อยู่ในระดับมากทั้งหมด มีข้อต้องการใช้นี้เพราะเทียบเคียงได้กับยาแผนปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง
3. ความพึงพอใจต่อลักษณะและวิธีการใช้ยาแคปซูลซิงพบว่า ลักษณะของเม็ดยาที่มีความเหมาะสม สามารถกลืนยาได้ง่าย ขนาดของเม็ดยาที่มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ส่วนขนาดที่รับประทานแต่ละครั้งมีความ แผงบรรจุยาที่น่าเชื่อถือ อยู่ในระดับปานกลาง

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
 "Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
 วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ภาพรวมด้านลักษณะและวิธีการใช้ยาแคปซูลซิงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ขนาดของเม็ดยามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และสามารถกลืนยาได้ง่ายอยู่ในระดับปานกลาง จากภาพรวมความพึงพอใจทั้ง 3 ด้านของการใช้ยาแคปซูลซิงมีข้อสรุปว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการใช้ยาแคปซูลซิงทั้งทางด้านของสุขภาพเช่น รู้สึกมีอาการท้องอืดแน่นท้อง ไม่สบายท้อง ปวดจุกแน่นลดลง พึงพอใจเพราะเป็นยาสมุนไพรไทยส่งเสริมภูมิปัญญาของไทย ส่งเสริมการใช้สมุนไพรไทย พึงพอใจต่อสรรพคุณของยา ต้องการใช้นี้ก็อีกเมื่อมีอาการท้องอืดแน่นท้อง ส่วนเรื่องลักษณะและวิธีการใช้ยาแคปซูลซิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ยาแคปซูลซิงเม็ดใหญ่ทำให้กลืนลำบาก และมีกลิ่นสมุนไพรเวลากลืนควรพัฒนารูปแบบเพื่อให้ง่ายต่อการรับประทานมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจการใช้ยาแคปซูลซิงในผู้ป่วยที่มีอาการท้องอืด แน่นท้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มของการใช้สมุนไพรไทยยาแคปซูลซิง ในการพัฒนาประสิทธิภาพของตัวยาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการแห่งชาติด้านยา. **บัญชียาจากสมุนไพร (2549)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย: กรุงเทพมหานคร, 2551.

ชนมณีภา นามแสง, ดร. อัจฉรวรรณ โตภาคาม.(2559). การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย โรงพยาบาลของรัฐ จังหวัดอุดรธานี.วารสารวิจัย มข. (บศ.), 16 (1) : ม.ค. - มี.ค. 2559

ณัฐพล ไชยนิวัด, วโรชา มหาชัย. **Management of Uninvestigated Dyspepsia**. ใน: สุเทพ กลชาญวิทย์, ปยะวัฒน์ โกมลมิศร, บรรณาธิการ. **โรคทางเดินอาหารและการรักษา**. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาโรคทางเดิน อาหาร ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2547. 13-16.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2549) เอกสารการสอนชุดวิชาการวิจัยสำหรับแพทย์แผนไทย. กรุงเทพฯ :ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์

รักษ์เกียรติ จิรันธร และคณะ. (2549). การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการการแพทย์แผนไทย : กรณีศึกษางานแพทย์แผนไทยศูนย์สุขภาพชุมชนเมืองสงขลา โรงพยาบาลสงขลา จังหวัดสงขลา. สงขลานครินทร์เวชสาร.ปีที่ 24 หน้า 517- 526 ฉบับที่ 6. พ.ย.-ธ.ค. 2549

รุ่งตะวัน จันคณา, นงนุ โอบะ, เอกวิรุ ศรีปรีวุฒิ. (2555). ผลของโปรแกรมส่งเสริมความเชื่อด้านสุขภาพต่อพฤติกรรมป้องกันอาการไม่สบายท้องและระดับความรุนแรงของอาการในผู้ป่วยกลุ่มอาการไม่สบายท้อง. วารสารพยาบาลและสุขภาพ, 6(2), 89-98.

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14
"Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2021"
วันพุธที่ 18 สิงหาคม 2564

ลักษณะ เจริญใจ. ชิง สมุนไพรในครัวเรือน. บทความสวนสมุนไพร จาก www.phargarden.com คณะ
เภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2551.

วโรชา มหาชัย. การรักษาผู้ป่วยที่มีอาการ **dyspepsia**.ใน: วิทยา ศรีดามา, บรรณาธิการ. ตำรา
อายุรศาสตร์ 2. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โครงการตำรายุทธศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย; 2545. 182.